

Web-aplikacije

ASP.NET Core MVC

2019/20.10-a

Dodavanje, brisanje i ažuriranje jednostavnih podataka.

Postupci za dodavanje novog podatka

2

➤ Primjer: Web \ Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Index.cshtml

➤ Poveznica na akciju Create na istoimenom upravljaču

```
<a asp-action="Create">Unos nove države</a>
```

➤ Dva postupka naziva Create (ali zajednički pogled Create.cshtml)

➤ inicijalno otvaranje forme (GET zahtjev) – trivijalni kod, samo prikaz pogleda

➤ prihvrat popunjenih podataka (POST zahtjev)

➤ određivanje akcije na osnovi atributa *HttpGet* i *HttpPost*

➤ Primjer Web \ Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
public class DrzavaController : Controller {  
    [HttpGet]  
    public IActionResult Create() {  
        return View();  
    }  
    [HttpPost]  
    public IActionResult Create(Drzava drzava) {  
        ...  
    }  
}
```

Kontrole za unos novog podatka

3

- Za svako svojstvo priprema se HTML *input* kontrola za unos
  - Tip kontrole (text, checkbox, number, datetime, hidden, password, ...) automatski se određuje prema tipu svojstva i dodatnim atributima
- Pogled sadrži poveznicu na popis (odustajanje od unosa) i gumb za slanje popunjenih podataka (*submit form*) na akciju Create
  - Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Create.cshtml

```
@model Drzava
...
<form asp-action="Create" method="post">
    ...
    <input asp-for="OznDrzave" .../>
    ...
    <input asp-for="NazDrzave" class="form-control" />
    ...
    <button class="btn btn-primary" type="submit">Dodaj</button>
    <a asp-action="Index" class="btn btn-secondary">Odustani</a>
```

- Prilikom generiranja stranice stvaraju se atributi id i name

```
<input type="text" id="NazDrzave" name="NazDrzave" ... >
```

Smisao atributa oblika asp-nešto

4

- Prilikom generiranja stranice atributi oblika asp-nešto će uzrokovati stvaranje standardnih HTML atributa

- Navedena funkcionalnost kao posljedica tzv. *tag-helpera*

- Primjerice asp-for uzrokuje stvaranje atributa id i name

```
<input asp-for="NazDrzave" class="form-control" />
```

→

```
<input type="text" id="NazDrzave" name="NazDrzave" ... >
```

- Po atributu id se jednoznačno može odrediti HTML kontrola, a atribut name će se koristiti prilikom slanja popunjenih podataka na server

Tekst pored kontrola za unos novog podatka

5

- Za svako svojstvo ispisuje se prikladno ime svojstva

➤ Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Create.cshtml

```
@model Drzava
...
<form asp-action="Create" method="post">
    ...
    <label asp-for="NazDrzave"></label>
    <input asp-for="NazDrzave" class="form-control" />
    ...
```

- Umjesto tvrdo-kodiranog teksta koristi se atribut *Display* u samom modelu

➤ Dodan naknadno nakon generiranja modela

➤ Moguće postaviti i druge podatke, npr. Watermark (Prompt)

➤ Primjer: Firma.Mvc \ Models \ Drzava.cs

```
public class Drzava{
    ...
    [Display(Name="Oznaka države", Prompt="Unesite naziv")]
    public string OznDrzave { get; set; }
```

Prihvat podataka

6

- Postupak može primiti cijeli model i/ili bilo koji broj imenovanih parametara kojima se pokušavaju pridijeliti vrijednosti primljene prilikom zahtjeva
- Povezivanje se vrši na osnovu svojstva *name* pojedine html kontrole
- Redoslijed povezivanja (prvi koji bude pronađen):
  1. `Request.Form`
  2. `RouteData.Values`
  3. `Request.QueryString`
- Korištenjem dodatnih atributa moguće eksplicitno odrediti izvor povezivanja te zanemariti gore navedeni redoslijed.
  - Detaljnije na <https://docs.microsoft.com/en-us/aspnet/core/mvc/models/model-binding>

Provjera ispravnosti izvora zahtjeva

7

- Atributom *ValidateAntiForgeryToken* provjera se je li zahtjev stigao sa stranice za unos novog podatka ili netko pokušava direktno izvršiti unos s nekog drugog mjesta
  - skriptom ili kroz neki drugi alat (npr. Chrome Postman, Fiddler, ...)
  - pojam u literaturi poznat pod nazivom *Cross Site Request Forgery*
  - token generiran prilikom prikaza stranice za unos i zapisan u skriveni element forme pod nazivom `__RequestVerificationToken`
  - istovremeno kreiran *cookie* s identičnim sadržajem
- Primjer: `Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs`

```
public class DrzavaController : Controller {  
    [HttpPost]  
    [ValidateAntiForgeryToken]  
    public IActionResult Create(Drzava drzava) {  
        ...  
    }  
}
```

Postupak za dodavanje novog podatka

8

- Podatak se doda u kontekst i pozove snimanje promjena
  - U slučaju uspjeha, rezultat je preusmjeravanje na popis država
  - U slučaju pogreške, prikazuje se isti pogled, ali s dotad upisanim podacima (sadržani su u modelu)
- Primjer: Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
public IActionResult Create(Drzava drzava) {  
    ...  
    try {  
        ctx.Add(drzava);  
        ctx.SaveChanges();  
        TempData[Constants.Message] = $"Država {drzava.NazDrzave} dodana.";  
        TempData[Constants.ErrorOccurred] = false;  
        return RedirectToAction(nameof(Index));  
    }  
    catch (Exception exc) {  
        ModelState.AddModelError(string.Empty, exc.CompleteExceptionMessage());  
        return View(drzava);  
    }  
}
```


Pogreške pri pohrani promjena u EF modelu

9

- Pogreške na bazi podataka (npr. narušavanja integriteta određenog primarnim ili stranim ključem ili nekim jedinstvenim indeksom i slično) zamotane u neke druge iznimke.
  - Potrebno dohvatiti unutarnju iznimku, pa tako rekurzivno dalje
  - Pomoćni postupak napisan u obliku ekstenzije
- Primjer: Firma.Mvc \ Extensions \ ExceptionExtensions.cs

```
public static class ExceptionExtensions {  
    public static string CompleteExceptionMessage(this Exception exc) {  
        StringBuilder sb = new StringBuilder();  
        while (exc != null)  
        {  
            sb.AppendLine(exc.Message);  
            exc = exc.InnerException;  
        }  
        return sb.ToString();  
    }  
}
```

Prijenos podataka između zahtjeva

10

- Osim popunjavanjem modela pogledu se podaci mogu predati korištenjem svojstava upravljača *ViewBag* ili *ViewState* (primjeri naknadno)
- Uspješno dodavanje države ne prikazuje pogled, već preusmjerava na pregled država
  - Nije moguće iskoristiti *ViewBag* ili *ViewState* (nema ni modela)
- Poruke između zahtjeva stavljaju se u *TempData*
  - Podaci iz *TempData* se brišu nakon dovršetka http zahtjeva
    - Interno se koristi sjednica (session), tj. podaci pohranjeni unutar sjednice
- *TempData* staviti u pogled ili u glavnu stranicu
  - Primjer: `Firma.Mvc \ Views \ Shared \ _Layout.cshtml`

```
@if (TempData[Constants.Message] != null) {  
    bool error = false;  
    var obj = TempData[Constants.ErrorOccurred];  
    if (obj != null) error = (bool)obj;  
    <div class="alert @(error ? "alert-danger" : "alert-success")">  
        @TempData[Constants.Message]  
    </div>  
}
```

Validacijski atributi

11

- Neispravni ili nepotpuni podaci uzrokuju pogrešku prilikom pohrane u bazi podataka
  - Poželjno zaustaviti neispravne podatke što je moguće prije
- Jednostavna validacijska pravila moguće je implementirati korištenjem atributa izvedenih iz *ValidationAttribute*
- Nekoliko postojećih: *Required*, *MaxLength*, *Range*, *RegularExpression* ...
  - Sadrže i odgovarajući javascript kôd koji prikazuje pogreške odmah prilikom unosa podatka i onemogućava slanje podataka na server
- Primjer: Firma.Mvc \ Models \ Drzava.cs

```
public partial class Drzava {  
    [Required(ErrorMessage="Oznaka države je obvezno polje")]  
    public string OznDrzave { get; set; }  
    [Required(ErrorMessage = "Naziv države je obvezno polje")]  
    public string NazDrzave { get; set; }  
    [MaxLength(3, ErrorMessage="ISO3 oznaka može sadržavati maksimalno 3 slova")]  
    public string Iso3drzave { get; set; }  
}
```

Prikaz validacijskih pogrešaka

12

- Validacijska pogreška pojedinog svojstva prikazuje se u html kontroli (obično span) s dodatnim atributom asp-validation-for
- Sumarne validacijske pogreške se prikazuju dodavanjem atributa asp-validation-summary="[All/ModelOnly/None]" nekoj kontroli (obično div)
  - All – pogreške modela, ali i pojedinih svojstava
  - ModelOnly – pogreške na razini cijelog modela, ali ne i za pojedina svojstva
- Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Create.cshtml

```
@model Drzava
...
<form asp-action="Create" method="post">
  <div asp-validation-summary="All"></div>
  <div class="form-group">
    <label asp-for="OznDrzave"></label>
    <div><span asp-validation-for="OznDrzave" class="text-danger" /></div>
    <input asp-for="OznDrzave" class="form-control" />
  ...
  <span asp-validation-for="NazDrzave" ...
```

Stil prikaza validacijskih pogrešaka

13

- MVC u slučaju validacijske pogreške postavlja odgovarajuću css klasu na html element vezan uz svojstvo s pogreškom
- Nazivi css stilova za validacijske pogreške:
  - `.input-validation-error` – stil kontrole za unos podatka
  - `.field-validation-error` – stil teksta za poruku o pogrešci pojedinog svojstva
  - `.validation-summary-errors` – stil teksta sa sumarnim pogreškama
- Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Create.cshtml
  - U primjeru postavljen stil tako da neispravna polja budu obrubljena crvenom bojom, a tekst sumarnih pogrešaka prikazan nijansom crvene i podebljano

```
.validation-summary-errors {  
    font-weight: bold;  
    color: #a94442;  
}  
  
.input-validation-error {  
    border-color: red;  
}
```

Provjera ispravnosti modela prije snimanja

14

- Validacija na klijentskoj strani se može lako zaobići
- Prije pohrane, validaciju napraviti i na serveru
- Provjera se vrši koristeći svojstvo ModelState.IsValid
  - Primjer: Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
[HttpPost]
[ValidateAntiForgeryToken]
public IActionResult Create(Drzava drzava)
{
    if (ModelState.IsValid)
    {
        ... Dodaj državu ...
    }
    else
    {
        return View(drzava);
    }
}
```

Validacija na klijentskoj strani

15

- Dio pogrešaka moguće odmah otkriti na klijentskoj strani čime se poboljšava korisnički dojam pri radu s aplikacijom
  - ne treba slati podatke na server i čekati odziv da se prikaže pogreška
- Koristi se Microsoftova klijentska biblioteka *jQuery Unobtrusive Validation* kao dodatak na *jQuery Validate*
- Potrebno uključiti za pojedinu stranicu ili na glavnoj stranici
  - Umjesto navođenja cijele putanje, može se koristiti *tag-helper* `asp-src-include` i zamjenski znakovi
  - Primjer: `Firma.Mvc \ Views \ Shared \ _Layout.cshtml`

```
...  
<script asp-src-include="~/lib/jquery-validate/**/jquery.validate.min.js">  
</script>  
  
<script asp-src-include="~/lib/jquery-validation-unobtrusive/**/*.*.min.js">  
</script>  
  
...  
</body>  
</html>
```

Forma za brisanje podatka

16

- Za brisanje treba koristiti POST postupak
  - GET postupak se preporuča za postupke koji ne mijenjaju stanja objekta ili aplikacije
- Potrebno stvoriti po jednu POST formu i jedan submit gumb za svaku državu
  - HTML oznaka form proširena tag-helperima za postavljanje parametara zahtjeva
  - U glavnoj stranici uključena skripta site.js koja svakoj kontroli sa css stilom delete dodaje kod za potvrdu brisanja
  - Identifikator države kao skriveno polje
- Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Index.cshtml

```
@foreach (var drzava in Model.Drzave) {  
    ...  
    <form asp-action="Delete" method="post"  
        asp-route-page="@Model.PagingInfo.CurrentPage"  
        asp-route-sort="@Model.PagingInfo.Sort"  
        asp-route-ascending="@Model.PagingInfo.Ascending">  
        <input type="hidden" name="OznDrzave" value="@drzava.OznDrzave" />  
        <button type="submit" title="Obriši" class="delete ...">...</button>  
    </form>
```


Akcija brisanja

17

➡ Primjer: Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

- ➡ Brisanje nema vlastiti pogled - nakon brisanja, upravljač preusmjerava rezultat na drugu akciju
- ➡ *TempData* sadrži tekst pogreške ili poruku o uspjehu

[HttpPost]

```
public IActionResult Delete(string OznDrzave, ...) {  
    var drzava = ctx.Drzava.Find(OznDrzave);  
    ...  
    try {  
        ctx.Remove(drzava);  
        ctx.SaveChanges();  
        ...  
    }  
    catch (Exception exc) {  
        TempData[Constants.Message] = ...  
    }  
    return RedirectToAction(nameof(Index), ...  
}
```

Potvrda brisanja podatka

18

- Pri svakom kliku na kontrolu koja ima definiran css stil *delete* traži se potvrda korisnika
- Implementira se koristeći *on* iz jQuerya s događajem click
  - za razliku od `$(".delete").click( ...)` ovo se odnosi i na elemente koji će se pojaviti u budućnosti dinamičkim učitavanjem
- Primjer: Firma.Mvc \ wwwroot \ js \ site.js

```
$(function () { //nakon što je stranica učitana
    $(document).on('click', '.delete', function (event) {
        if (!confirm("Obrisati zapis?")) {
            event.preventDefault();
        }
    });
});
```

- Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Shared \ _Layout.cshtml

```
...
<script src="~/js/site.js" asp-append-version="true"></script>
...
</body></html>
```

Poveznica za ažuriranje države

19

➤ Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Index.cshtml

- Ažuriranje vodi na akciju *Edit* u upravljaču *Drzava*
- Postupak *Edit* u *DrzavaController* očekuje *id* kao identifikator države
  - *id* se postavlja na konkretni *OznDrzave* prilikom stvaranja poveznice
  - dodatni parametri su informacije o trenutnoj stranici i načinu sortiranja da se ne izgubi povratkom na popis država

```
@model DrzaveViewModel
...
@foreach (var drzava in Model.Drzave) {
    ...
    <a asp-action="Edit"
      asp-route-id="@drzava.OznDrzave"
      asp-route-page="@Model.PagingInfo.CurrentPage"
      asp-route-sort="@Model.PagingInfo.Sort"
      asp-route-ascending="@Model.PagingInfo.Ascending"
      class="btn btn-sm" title="Ažuriraj">
      <i class="fas fa-edit"></i>
    </a>...
```

Akcije ažuriranja podataka

20

➡ Primjer: Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

- ➡ Dva postupka Edit i Update koji se odazivaju na istu akciju
  - ➡ *Edit* prima predstavlja inicijalno otvaranje forme (GET zahtjev)
  - ➡ *Update* naknadno slanja popunjenih podataka (POST zahtjev)
- ➡ U ovom primjeru oba postupka imaju iste argumente, pa moraju imati različite nazive
- ➡ Postupci primaju i podatke o trenutnoj stranici i načinu sortiranja da se mogu vratiti na pravu stranicu nakon ažuriranja

```
public class DrzavaController : Controller {  
    [HttpGet]  
    public IActionResult Edit(String id, int page = 1,  
                               int sort = 1, bool ascending = true) {  
  
        ...  
    }  
    [HttpPost, ActionName("Edit")]  
    public async Task<IActionResult> Update(String id,  
        int page = 1, int sort = 1, bool ascending = true) {  
        ...  
    }  
}
```

Prijenos dodatnih vrijednosti pogledu

21

- Osim samog modela ponekad je potrebno prenijeti i neke druge vrijednosti
  - poruke o pogrešci
  - izbor vrijednosti za padajuću listu država
  - informacije o stranici i načinu sortiranja
  - željeni naslov stranice (koristi se na glavnoj stranici)
- Mogu se koristiti svojstva upravljača ViewData ili ViewBag
  - rade nad istim podacima
- ViewData (tipa ViewDataDictionary)
  - sadrži parove ključ (string) , vrijednost (objekt)
- ViewBag (tipa dynamic)
  - Može sadržavati bilo koje svojstvo (nema sintaksne provjere prilikom kompilacije)

Prikaz stranice za ažuriranje podataka

22

➤ Nalik pogledu za unos podatka

➤ Postojeći podaci se automatski stavljaju kao *value* kontrole `<input asp-for = "nazivsvojstva" ...`

➤ Identifikator podatka (obično primarni ključ) se ne mijenja i za njega se ne generira kontrola, već se koristi skriveno polje ili (u ovom primjeru) je dio rute (adrese zahtjeva)

➤ Primjer: Firma.Mvc \ Views \ Drzava \ Edit.cshtml

```
<form method="post" asp-route-page="@ViewBag.Page"
      asp-route-sort="@ViewBag.Sort"
      asp-route-ascending="@ViewBag.Ascending">
  <div asp-validation-summary="All"></div>

  <div class="form-group">
    <label asp-for="NazDrzave"></label>
    <div><span asp-validation-for="NazDrzave" class="text-danger"></span>
    </div>
    <input asp-for="NazDrzave" class="form-control" />
  ...
```

Priprema stranice za ažuriranje

23

➡ U slučaju neispravnog identifikatora vratiti NotFound

➡ korisniku se prikazuje pogreška 404

➡ Primjer: Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
public class DrzavaController : Controller {
    [HttpGet]
    public IActionResult Edit(String id,
                                int page = 1, int sort = 1, bool ascending = true) {
        var drzava = ctx.Drzava.AsNoTracking()
                                .Where(d => d.OznDrzave == id)
                                .SingleOrDefault();

        if (drzava == null) {
            return NotFound("Ne postoji država s oznakom: " + id);
        }
        else {
            ViewBag.Page = page; ViewBag.Sort = sort;
            ViewBag.Ascending = ascending;
            return View(drzava);
        }
    }
}
```

Prihvat vrijednosti za ažuriranje

24

- Nekoliko tehnika ažuriranja podatka
  - prihvat kompletnog podatka pa kopčanje u kontekst i snimanje promjena
  - odabir svojstava koje će se povezati
  - dohvat podatka iz baze podataka u kontekst i ažuriranje svojstva
  - Detaljnije na <https://docs.asp.net/en/latest/data/ef-mvc/crud.html#update-the-edit-page>
- U primjeru koji slijedi koristit će se varijanta dohvata podatka iz baze podataka i ažuriranje samo određenih svojstava
  - Koristi se asinkroni postupak *TryUpdateModelAsync*
  - Preopterećeni postupak
  - Koristit će se ona varijanta u kojoj se navode svojstva koja se žele izmijeniti temeljem podataka pristiglih s forme
    - Preciznije, umjesto navođenja naziva svojstava navodit će se lambda izrazi kojim se selektira neko svojstvo

Asinkroni postupci (ukratko)

25

- Razred Task koristi se za opisivanje postupka koji će se izvršiti u nekoj drugoj dretvi
  - Ako postupak vraća neki rezultat tipa T tada se postupak definira kao Task<T>
- Čekanje dovršetka asinkronog zadatka i dohvat vrijednosti po završetku vrši se naredbom await
  - Kôd iza await nastavlja se izvršavati tek nakon dovršetka zadatka
  - Pozivatelj čeka na dovršetak zadatka, ali se istovremeno omogućava grafičkoj dretvi ili web serveru da reagira na druge događaje što nije slučaj s klasičnim postupkom Wait
    - U ovom primjeru duže čekanje bi onemogućilo web serveru da posluži neki drugi zahtjev
- Postupak u kojem se koristi *await* mora se označiti s *async*
  - *Napomena: Povratna vrijednost iz postupka oblika async Task<TResult> je tipa TResult.*

Prihvat vrijednosti za ažuriranje

26

► Primjer: Firma.Mvc \ Controllers \ DrzavaController.cs

```
public class DrzavaController : Controller {

    [HttpPost, ActionName("Edit")]
    public async Task<IActionResult> Update(String id,
        int page = 1, int sort = 1, bool ascending = true) {

        ...
        Drzava drzava = await ctx.Drzava.FindAsync(id);
        if (drzava == null) {
            return NotFound("Neispravna oznaka države: " + id);
        }

        if (await TryUpdateModelAsync<Drzava>(drzava, "",
            d => d.NazDrzave, d => d.SifDrzave, d => d.Iso3drzave)) {
            ...
            await ctx.SaveChangesAsync();
            ...
        }
    }
}
```